

O TORBISCO

María Xosé Castro*

O torbisco ou trobisco, tamén se coñece chorobisco, churbisco, trebisco ou matapulgas. Tamén se lle pode chamar polo seu nome científico "*Daphne gnidium*" que vén a referirse á ninfa grega do mesmo nome e a Gnidus, cidade da Illa de Creta.

O torbisco ten porte de arbusto e pode superar facilmente o metro de altura. As súas follas son tres veces máis longas que anchas e, ao tratarse dunha planta perenne, pódense ver todo o ano, tal que pequenas espadas, sempre verdes. As súas follas distribúense ao longo do talo, pero concéntranse na parte superior da planta.

Aflora de maio a xuño e as súas flores son brancas, pequerrechas e formadas por catro sépalos soldados na base. Destas floriñas sairá un froito que, ao comezo, será verde e tornará en vermello. Ao igual que o resto da planta, o froito é moi tóxico.

O poder velenoso do torbisco é debido a dúas substancias que contén: a mezerina e a daphnetina. Esta cualidade da planta non é para tomar á lixeira. A inxestión dos froitos pode ser mortal tanto para nenos ou nenas como para persoas febles.

Moito saben deste efecto os pescadores que teñen empregado as raíces ou as follas trituradas como método de pesca. Ao botalas nas pozas dos ríos, as troitas e demais peixes non podían resistir o poder da vexetal droga. Esta discutíbel práctica poñía en perigo a vida do río e mesmo ás persoas, que debían agardar certo tempo para comer o peixe afectado pola toxicidade do torbisco.

Mais o seu uso non se limita a este aproveitamento. Con tiras da cortiza pódese facer unha cordaxe, trezándolas, xa que son moi flexíbeis e fortes. E coas follas elabórase un unguento que tingue o pelo de negro e elimina a caspa. Tamén ten natureza insecticida, resulta moi eficaz contra os piollos, formigas e chinches. De aquí debe vir o nome común de "matapulgas".

Ten asemade poder cicatrizante e por iso se usaba para as feridas ou para curar os buratos dos pendentes, nos

Ramóns Pérez

que antigamente se poñía un anaquiño de pao para que non pechase. Na men-ciña popular, a cortiza e os froitos empregábanse como purgantes, pero deixáronse de usar pola súa alta toxicidade.

E non só as persoas nos servimos desta planta. Crese que algúns animais coma o raposo inxiren follas de torbisco para vomitar todo o que non poden dixerir.

O saber popular é coñecedor da toxicidade e perigosidade do torbisco. Proba disto atopámola nesta cantiga popular:

Chamáchesme torbisqueira,
herba que o gando non come;
máis vale ser torbisqueira
que muller dun ruín home.

* María Xosé Castro é colaboradora de Radio Cerna na sección "A nosa flora".